

Ignác könyve. Egy részüknek neve is feledésbe ment, munkáiknak jegyzékét pedig csak hosszas kutatások által lehetett összeállítani; viszont vannak olyanok is, kiknek szétágazó, nagy kiterjedésű munkássága ugyancsak próbára teszi a bibliografus éberségét és türelmét. Horváth Ignácban megvolt mindkettő. Fölsorolja mindenekelőtt az egyes tanárok önállóan megjelent munkáit, azután pontos jegyzékben az időszaki sajtóban megjelenteket. Kiterjeszkedik azokra is, melyek kéziratban maradtak vagy pedig a sajtóra várnak. Szóval valóságos pontos repertóriumot nyújt, melynek a művelődéstörténet-írók, a szaktudósok s pedagógusok igen gyakran fogják hasznát venni. Használatot nagyban megkönnyíti könnyen áttekinthetősége. Három korszakba van osztva az egész anyag: I. 1780—1849, II. 1850—1867, III. 1868—1895. S minden korszakban a tanárok nevei vastagnyomással betűrendben következnek egymás után, úgy hogy a kívánt adatok megtalálása a legkényelmesebben történhetik meg. Egy általános névmutató zárja be a munkát, mely a bölcsészeti karnak méltó emlékkönyve, a magyar művelődés és tudományosság történetének hasznos segéd-eszköze, a bibliografiai irodalomnak pedig újabb gazdagodása.

E—r.

A freisingeni nyelvemlékek. (*Frisinské památky jich vznik a význam v slovanskem písemnictví. Podává Dr. Václav Vondrák, s devíti tabulkami. V. Praze 1896.*) 4-r. 82 l.

A cseh akadémia igen nagy szolgálatot tett a szlavisztikának azzal, hogy a freisingeni nyelvemlékeket kiadta. Méltó folytatása ez annak a vállalatnak, a melyben első gyanánt, ugyancsak *Vondrák* Wenczel bécsi cs. és kir. udvari könyvtartisztól a '(Ilgolita Clozův' jelent meg. *Vondrák* Wenczel alapos ismerője mind az ószlovén nyelvnek, mind pedig az ószlovén irodalomnak. Ennek az előttünk fekvő munkának is minden egyes során meglátszik az a körültekintő, mély ismeret, a mely *Vondrák* értekezéseit jellemzi.

Vondrák azzal kezdi könyvét, hogy elmondja, mikép bukkantak rá a három freisingeni nyelvemlékre. 1803-ban találták a nyelvemléket a freisingeni klostrom egy latin kódexében a a mikor az volt a rendelet, hogy az összes bajor klostromi könyvtárak átvizsgálandók. 1803-tól van a három emlék a müncheni királyi levéltárban.

Azután a szerző leírja, mi történt a kéziratok kiadására vonatkozólag, majd ismerteti *Kopitar-Dobrovsky* e tárgyban véghez vitt levelezését, s bírálólág ismerteti az összes nézeteket, kiadásokat, a melyek ide vonatkoznak. A 11-dik laptól aztán halljuk magát a szerzót is; bizonyítja, hogy e nyelvemlékek, a melyek a latin egyház legrégebb szláv termékei, a görög egyház ószlovén egyházi irodalma alapján keletkeztek. Bizonyításának

eredménye az, hogy »a freisingeni nyelvemlékek az egyházi ószlovén alapon keletkeztek, s hogy egyházi ószlovén irodalom nélkül ma nem léteznének freisingeni nyelvemlékek.« Azután szól a szerző az íróról, a korról, a helyesírásról, a nyelvről, a melyben a nyelvemlékek írvák, s e tekintetben a legkörültekintőbb az összes eddigi vizsgálók közt. Az 52. laptól a három nyelvemléket szóról szóra s átírásban közli. Ezt három melléklet (přiloHy) követi; az I-ben egy homiliát közöl, — állítólag Method tanítványáé, Szent Kelemené, a mely a második freisingeni nyelvemlékkel függ össze; a II. mellékletben a »Neuer literarischer Anzeiger« 1807-diki évfolyamából közli azt a helyet, a hol először volt tudatva a tudományos világgal a nyelvemlékek fölfedezése; a III-dikban Dobrovsky 1814-diki jelentését. A munkát pontos szómutató zárja be, a mely tulajdonkép a freisingeni nyelvemlékek szótára. Ezzel a szómutatóval könnyebb az emlékeket használni. A munkához mellékelve van mind a három freisingeni nyelvemlék facsimiléja, összesen kilencz lapon.

M. J.

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

Az **Egyetemes Philologiai Közlöny 1896. évi VIII. füzetében** Kont Ignác a francia filologiai irodalom újabb termékeit ismertetve, megemlékezik Maurice Pellissonnak Chamfort, a párisi nemzeti könyvtár egykori őre életrajzát tárgyaló munkájáról. — A IX. füzetben Vári Rezső Sanctus Gregorius Nazianzenusnak a firenzei Laurentiana-könyvtárban őrzött XI. századi kodexét, illetőleg annak szövegegtéréseit ismerteti; ugyanitt Kont Ignác fentebb említett cikksorozatának folytatásában ismerteti a párisi nemzeti könyvtár német kézíratainak katalógusát, melyet Gédéon Huet tett közé. — A X. füzetben Heinrich Gusztáv P. Bahlmann Jesuiten-Namen der nieder-rheinischen Ordensprovinz cz. munkáját ismerteti; a Bahlmann által tárgyalt anyagban több magyar vonatkozású darab is van, ezek egyike, melyet Hildesheimban, 1689 szeptember 19-én adtak elő, a Hunyadi házat dicsóiti.

A **Grafikai Szemle 1896. évi folyamának** bibliografiai vonatkozású cikkei: Az 1. számban: Major István, A könyvnyomtatás történetéből. (Befejezése a 2. számban.) — A Vegyések rovatában: A névjegy története. A szerzői jog Olaszországban. — A 3. számban: Ács Mihály, A boldogult cenzura idejéből. — Az 5. számban: Firtinger Károly, A kolozsvári nyomdászat története. (Folytatása a 6. és 8. számokban.) — A 7. számban a Vegyések között: Kiállítás az Akadémia könyvtárában. Elzevier-kiadások eladása. — A 8. számban a Vegyések között: Az Elzevierek betűanyaga. — A 9. számban Faragó, Ezeréves irodalomtörténeti kiállításunk. (Folyt. a 10.